

ŠOLA: OŠ ANTONA ŠIBELJA-STJENKA KOMEN

Komen 61a, 6223 KOMEN

Telefon: 05 731 89 20

Fax: 05 731 89 21

E-naslov: os.komen@guest.arnes.si

33. državni festival

TURIZMU POMAGA LASTNA GLAVA

Turistični spominek mojega kraja

FOTOKNJIGA – FOTO ŠOPEK S KRASA

KOMEN, šol. leto 2018/2019

januar 2019

Mentorice:

Tanja Spačal, prof. razrednega pouka

Alenka Kajtna, vzgojiteljica

Andreja Vidrih, prof. razrednega pouka

Dunja Peric, prof. razrednega pouka

Avtorji:

Lana Rebula, Veronika Cej, Maks Jazbec – 6. a

Gaja Jerič Černic, Katarina Grmek, Klara Kovač, Polona Cotič,

Jan Ukmar, Amadej Kobal – 6. b

Nika Antonič, Tia Colja, Polona Jug, Naj Turk, Nika Pahor,

Neža Fakin, Ajda Fon, Anais Žvab, Nik Gec, Zala Fakin,

Tija Bizjak, Urh Melan Mozetič – 5. a

Matic Peric, Natan Krt, Tomaž Fabjan, Maximiljan Žvokelj,

Leia Grmek, Andrej Zega – 5. b

Pia Colja, Naja Metljak, Tia Lisjak, Žana Grgič, Ana Trampuž, Mathis Žvab, Eva Gomizelj,

Lucija Tavčar – 4. a

Tian Ravbar – 4. b

ZAHVALA

Najprej bi se radi zahvalili domačinom vasi Hruševica, ki so nas na svoje domačije sprejeli odprtih rok in nam skušali pomagati po svojih najboljših močeh:

- g. **Marjanu Mržku** za vabilo in organizacijo trgatve na njihovi domačiji, razlago vinogradniških in vinarskih del, pogostitev ter pomoč pri navezovanju stikov z ljudmi v vasi, organizacijo športnega dne po bližnji okolici vasi Hruševica ter obenem ge. **Mateji Pegan Žvokelj** za razlago naravoslovnih procesov pri kuhanju mošta,
- g. **Ivanu Žvoklju** za sodelovanje pri vodenju športnega dne in vse znanje o domačem okolju, ki ga je delil z učenci,
- g. **Robertu Tavčarju** za gostoljubje in sprejem na svoji domačiji ter predstavitev razstavljenih predmetov v svojem muzeju 1. svetovne vojne,
- g. **Severinu Furlanu** iz Kovaštva Furlan za predstavitev domače obrti – kovaštva in prikaz ter razlago delovanja strojev v kovaštvu,
- **lastnikoma Bio hotela St. Daniel**, g. **Miranu** in ge. **Nini**, za topel sprejem in organizacijo delavnice poslikave kamnov ter predstavitev delovanja hotela in njihove ponudbe,
- **Vaški skupnosti Hruševica** in ge. **Manueli Nabergoj Furlan** za vso nudeno pomoč pri organizaciji sodelovanja z vaščani in Športnim kulturnim društvom Hruševica,
- ge. **Tjaši Komel** za prijeten sprejem na njihovi domačiji ter za prikaz nastajanja zeliščnega mila in zeliščne soli.

Hvala tudi direktorici Javnega zavoda Kras, ge. **Poloni Abram**, ki nam je koristno svetovala glede naše ponudbe, in g. **Urbanu Grmeku Masiču**, ki nam je predstavil turistične spominke v TIC-u v Štanjelu.

Zahvala je namenjena tudi vsem ostalim, ki so bili ali bodo kakorkoli vključeni v izdelavo naloge in njeno izvedbo, in sicer sodelavkam ter sodelavcu z OŠ Komen:

- **Ireni Rustja, Martini Štrancar** in **Nini Rogelja** za pomoč pri lektoriranju naloge in fotoknjige,
- **Tanji Samec** za nasvete pri oblikovnem delu fotoknjige,
- **Evghenu Subanu** za pomoč pri oblikovanju turistične stojnice,
- **Nini Mezinec** za pomoč pri oblikovanju DVD-ja.

Zahvala gre nenazadnje tudi ravnateljici, ge. **Nives Cek**, ki je podprla našo idejo za turistični proizvod in nas spodbujala v procesu nastajanja raziskovalne naloge.

POVZETEK

Bi preživali aktiven vikend z družino na Krasu, burji in okusili dobrote, pridelane na kraški zemlji, terri rossi?

Če je odgovor pritrdilen, je za vas kot nalašč naša ponudba, družinski vikend paket na Krasu s turističnim spominkom – fotoknjigo z naslovom FOTO ŠOPEK S KRASA.

Naš turistični spominek je fotoknjiga z naslovom Foto šopek s Krasa, ki nastaja ob obisku Krasa in je za vsakega obiskovalca unikatna, saj nastaja po presoji posameznika in tistih trenutkov, ujetih v fotografije, ki si jih sam želi oz. so mu najdražji, najlepši. Vsebuje tudi QR kode, ki turistu omogočajo dostop do informacij in razlago kraških značilnosti v določenem trenutku.

Ob zaključku vikenda lahko obiskovalci razvijejo fotografije v pisarni TIC-a v Štanjelu, v Bio hotelu St. Daniel oz. v šoli v Štanjelu ter tako uredijo svoje spomine v unikatno fotoknjigo.

KLJUČNE BESEDE:

turistični spominek, fotoknjiga, Kras, kmetija, kultura, bio hotel, foto šopek, šetraj, kamen, trgatev

KAZALO VSEBINE

1. UVOD	1
2. ZBIRANJE IDEJ O TURISTIČNEM SPOMINKU	2
2.1 Nizanje idej	2
2.2 Anketni vprašalnik	2
2.3 Kaj je za otroke turistični spominek?	3
2.4 Podatki o obstoječi ponudbi turističnih spominkov	3
3. TURISTIČNI SPOMINEK = FOTOKNJIGA – FOTO ŠOPEK S KRASA	5
3.1 Čemu je nastala fotoknjiga?	5
3.1.1 Izdelava fotoknjige	5
3.2 Geografska lega vasi Hruševica in njene značilnosti	8
3.3 Komu je namenjen turistični spominek fotoknjiga?	9
3.4 Kje dobimo informacije o fotoknjigi?	9
3.5 Kako poravnate stroške nakupa fotoknjige?	9
3.6 Kdaj je nakup fotoknjige primeren?	10
3.7 Kaj potrebujete za oblikovanje unikatne fotoknjige?	10
4. STROŠKI IN MATERIAL ZA FOTOKNJIGO	11
5. PROMOCIJA IN TRŽENJE SPOMINKA	14
5.1 Kako bo izgledal naš turistični spominek?	14
5.2 Promocija turističnega izdelka – fotoknjige	15
5.3 Nakup turističnega spominka	15
6. PREDSTAVITEV TURISTIČNEGA SPOMINKA NA TRŽNICI	16
7. ZAKLJUČEK	19
8. VIRI IN LITERATURA	20
9. PRILOGE	

KAZALO SLIK

Slika 1: Viharjenje možganov 1	2
Slika 2: Viharjenje možganov 2	3
Slika 3: Ponudba spominkov v TIC-u v Štanjelu	4
Slika 4: Foto utrinki z obiska TIC-a	4
Slika 5: Oblikovanje slovarja narečnih besed	6
Slika 6: Recepti kraških jedi.....	6
Slika 7: Iskanje pesmi in zgodb o Krasu	7
Slika 8: Lega vasi Hruševica.....	8
Slika 9: Hruševica v sliki	9
Slika 10: Fotoknjigi	14
Slika 11: Turistična točka v izdelavi	16
Slika 12: Promocijski material (kazalka, šetraj, vrtnica, pastirska hiška, zeliščna sol, kamnite rože).....	17
Slika 13: DVD s promocijskim filmom	17
Slika 14: Na obisku pri županu g. Eriku Modicu.....	19

*opomba: slike so last šolskega arhiva

KAZALO TABEL

Tabela 1: Odhodki za fotoknjigo	11
Tabela 2: Odhodki za promocijo na tržnici.....	12
Tabela 3: Prihodki in oblikovanje cen	13

1. UVOD

Naša fotoknjiga je nastala na podlagi vikend družinske ponudbe, ki zajema nastanitev v Bio hotelu St. Daniel v Hruševici ter organizacijo delavnic, ogledov, kulinarike in terapij (Priloga 4). Obisk Krasa daje obiskovalcu možnost začutiti utrip življenja na vasi nekoč in danes. V preteklost nas popeljejo arhitekturne značilnosti kraške vasi, mogoče ogled zasebnega muzeja in stare kovačije, delavnica izdelave šopka oz. venčka iz kraškega šetraja, preizkus v zidavi suhega zidu, v sedanost in prihodnost pa pomen samooskrbnega kmetijstva ter izjemni okusi kulinarike. Na vsaki delavnici si lahko izdelate spominek in fotografirate utrinke, ki bodo zbrani v vaši unikatni fotoknjigi.

Po pogovorih in opravljeni anketi smo namreč menili, da bi bilo oblikovanje turističnega spominka, fotoknjige, vezane na preživljanje prostega časa in aktivnega vikenda v kraškem okolju, primerno času in možnosti uporabe telefona, ki ga imamo vedno pri roki, ter modi snemanja "selfijev", prava odločitev.

Zanemariti pa ne smemo niti dejstva, da velikokrat ostanejo fotografije, posnete s telefoni in fotoaparati, le na napravah in potem nimaš ničesar, kar bi prijel v roke in pokazal prijateljem, znancem in sorodnikom.

Zato smo se odločili in pripravili fotoknjigo, ki je vezana na obisk Krasa, naše domače pokrajine. Uporabljajo jo lahko tisti, ki so na obisku naših vasi več dni, in gostje, ki jih pot slučajno zanese k nam.

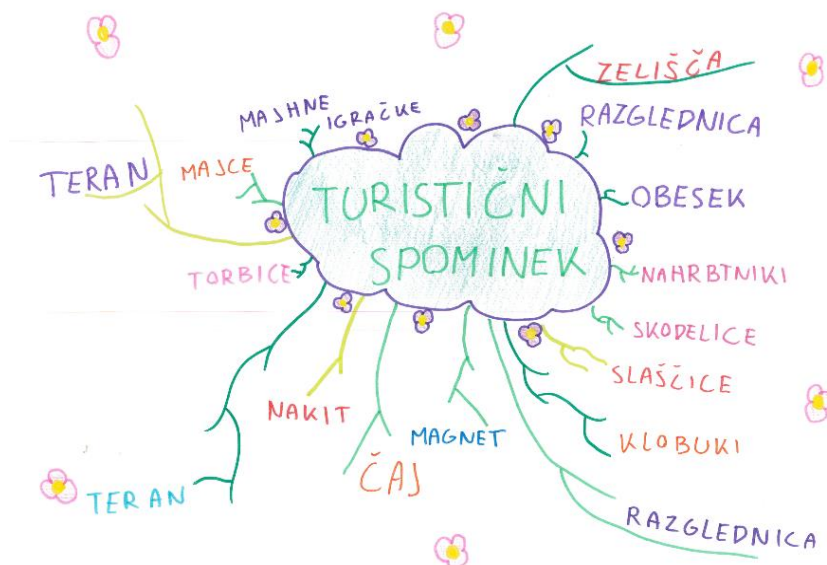
Poskušali smo zajeti bistvene naravne značilnosti pokrajine, arhitekturo, kulturno in zgodovinsko dediščino in pestro ponudbo v kulinariki Krasa.

Fotoknjiga sloni sicer na turistični ponudbi, ki smo jo oblikovali kot družinski, aktivni vikend paket v vasi Hruševica. Na organiziranih aktivnostih nastajajo še kamnite rože, kazalke, pastirske hišice, vrečke s šetrajem, poslikani kamni itd., kar se odraža tudi v fotoknjigi in predstavitvi na turistični tržnici.

2. ZBIRANJE IDEJ O TURISTIČNEM SPOMINKU

2.1 Nizanje idej

Z učenci smo na prvem skupnem srečanju viharili možgane in zbirali ideje, kaj bi bil turistični spominek, ki bi najbolje predstavljal naš kraj oz. Kras.

Slika 1: Viharjenje možganov 1

2.2 Anketni vprašalnik

Na pobudo staršev smo se udeležili trgatve na domačiji in ideja o našem spominku se je začela uresničevati. Vseeno nas je zanimalo mnenje staršev in oblikovali smo anketo, s katero smo želeli izvedeti, ali smo z našo idejo na pravi poti.

Po obisku vasi in po trgatvi so se nam zastavila vprašanja: PO ČEM je sploh znana vas med ljudmi? ZAKAJ bi ljudje sploh obiskali to kraško vas? KJE ljudje dobijo informacije o turističnih dogodkih? KAKŠEN način prevoza jim je bližji za krajše turistične obiske?

Da bi dobili odgovore na vprašanja, ki so se nam zastavljala, smo opravili anketo (Priloga 1).

Anketni odgovori so predstavljeni v Prilogi 2.

2.3 Kaj je za otroke turistični spominek?

Učenci so pod besedo spominek nanizali kar nekaj že znanih predmetov, spominkov, ki jih Kras in okolje že nudi (zgibanke, slike, kamniti izdelki, magnetki, vrečke s sivko, pupe s Krasa itd.). Večina jih je razmišljala o tradiciji in kraških običajih.

Želeli pa smo dobiti novo idejo, nekaj izvirnega, kar lahko obiskovalec naredi sam, oblikuje in je zato spomin na obiskan kraj bolj osebno naravnan, bolj njegov.

Ideja, ki smo jo oblikovali, je fotoknjiga z utrinki s sodelovanja na delavnicah, kolesarjenja in trenutkov, preživetih v našem domačem kraju, pestri ponudbi Krasa, ki jo lahko posameznik doživi sam ali v družbi družinskih članov, v lastni režiji ali organizirano.

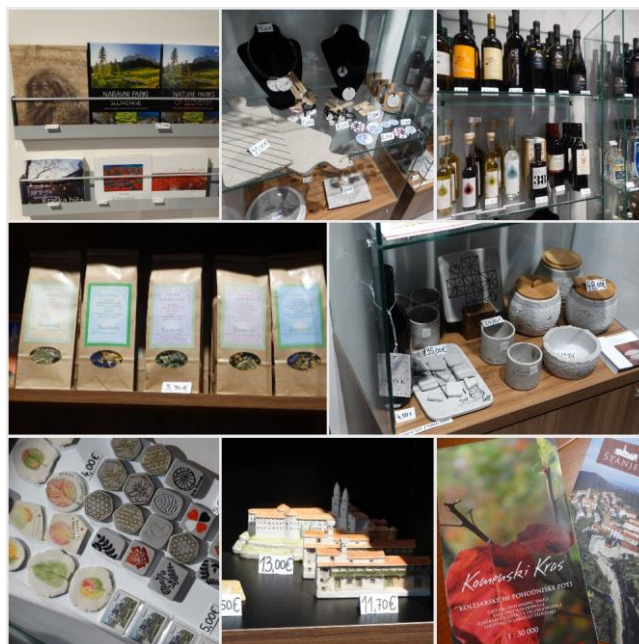

Slika 2: Viharjenje možganov 2

2.4 Podatki o obstoječi ponudbi turističnih spominkov

Ob obisku TIC-a v Štanjelu smo izvedeli, katere turistične spominke je mogoče dobiti in po katerih najpogosteje posegajo obiskovalci.

G. Urban Grmek Masič nam je predstavil ponudbo spominkov in ponudnike. Povedal je, da turisti najraje posegajo po medu in čajih, da je veliko zanimanja za razglednice in magnetke. Kolesarjem pa so najzanimivejši zemljevidi.

Slika 3: Ponudba spominkov v TIC-u v Štanjelu

Direktorici Javnega zavoda Kras je bila naša ideja o oblikovanju fotoknjige všeč. Menila je, da je zlasti zanimiva za otroke. Zanimalo jo je, ali bi knjigo dejansko lahko natisnili ter možnost prodaje pri njih. To nam je še bolj potrdilo, da smo se prav odločili. (Priloga 3)

Slika 4: Foto utrinki z obiska TIC-a

3. TURISTIČNI SPOMINEK = FOTOKNJIGA – FOTO ŠOPEK S KRASA

3.1 Čemu je nastala fotoknjiga?

Izhajali smo iz dejstva, da naš turistični spominek, fotoknjiga, obogatena s QR kodami, ki smo si jo zamislili za našo domačo pokrajino, ne obstaja in ni del ponudbe niti na TIC-u, omogoča pa obiskovalcu vnos svoje kreativnosti in individualen prispevek k njeni obliki ter obenem poglobljanje znanja o Krasu. Vsaka nastala fotoknjiga bo unikatna.

3.1.1 Izdelava fotoknjige

Z učenci smo začeli zbirati informacije za nastanek fotoknjige tako, da smo podatke o Krasu, pokrajini in vaseh iskali po svetovnem spletu in pri starših ter starih starših.

Naslovnica fotoknjige je nastala z združitvijo elementov Krasa na fotografiji – vinske trte v obliki vrtnice iz listov vinske trte, kamna v obliki kamnitih rož, ki bodo nastale na delavnici, ter šetraja, ki raste na kraški gmajni. Več o delavnicah v Prilogi 5.

Vsebino fotoknjige smo razdelili na več sklopov. Uvodni del je namenjen značilnostim kraških vasi in narečju. Na liste, ki smo jih oblikovali, smo zapisovali narečne besede ter za pomoč vprašali še starše in stare starše. Ko smo združili dobljene narečne besede, je nastal zanimiv slovar narečnih besed. V fotoknjigi smo obiskovalcu pustili možnost, da doda še svoje besede.

Slika 5: Oblikovanje slovarja narečnih besed

Sledil je del o vinogradništvu, kraškem teranu in izdelavi preprostih vrtnic iz listov vinske trte.

Tu smo oblikovali zapis o izdelavi.

Del fotoknjige je namenjen kulinariki. Za recepte smo prosili mame in babice, naredili zbirnik ter izbrali dve jedi, ki sta se nam zdeli najznačilnejši za naše domače vasi – frtaljo in joto.

Slika 6: Recepti kraških jedi

Fotoknjiga predstavi tudi rastlinstvo Krasa in zelišča kraške gmajne, ki ostanejo zaradi svoje skromnosti največkrat neopažena. Izbrali smo šetraj in se pozanimali o njegovi vlogi v preteklosti in danes. Več o obisku eko kmetije Buntovi v Prilogi 5.

Fotoknjiga daje obiskovalcu tudi dostop do ponudbe kraških pešpoti, kolesarskih poti, vasi s svojimi posebnostmi. Oblikovali smo QR kode, ki so razporejene po knjigi in obiskovalcu nudijo potrebne informacije z različnih področij ter hkrati omogočajo poglobljanje znanja. Oblikovali smo jih s spletnim programom.

Ker se otroci radi igramo, smo poiskali tudi nekaj preprostih iger, za katere ne potrebujemo veliko pripomočkov in jih najdemo v naravi – ristanc, slepe miši, trden most.

V fotoknjigo smo dodali tudi dve pesmi Miroslava Košute, ki smo ju poiskali v knjižnici in izbrali kot najboljši za predstavitev kraške pokrajine in vasi, ter legendo o nastanku Krasa.

Slika 7: Iskanje pesmi in zgodb o Krasu

Kot je za fotoknjigo značilno, smo med besedili oblikovali prostore za obiskovalčeve lastne fotografije, ki bi jih ujelo njegovo oko. Prav zaradi teh fotografij bo vsaka fotoknjiga unikatni izdelek.

Vse zbrano smo oblikovali v programu Word in združili v fotoknjigo z naslovom Foto šopek s Krasa.

Fotoknjiga je v Prilogi 7.

3.2 Geografska lega vasi Hruševica in njene značilnosti

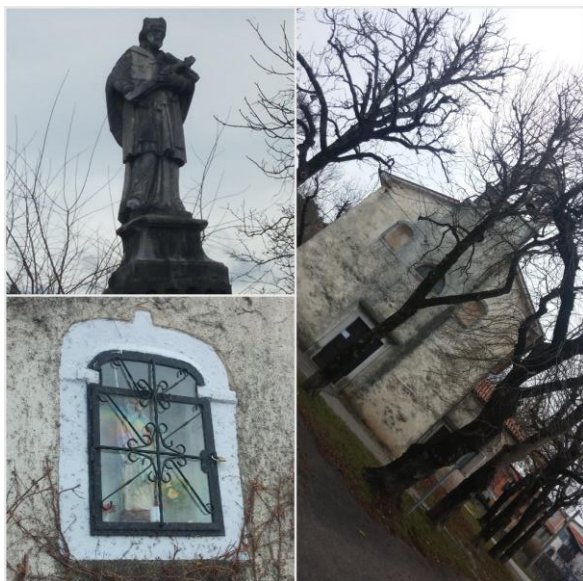

Slika 8: Lega vasi Hruševica

Hruševica je srednje velika gručasta vas na vzhodni strani Komenskega Krasa, ki se razprostira med vasema Štanjel in Tupelče. Spada pod občino Komen. Leži na 293 m nadmorske višine. Po popisu iz leta 2015 živi v vasi 151 prebivalcev, imenovanih Hrušovljani. Načini sodelovanja z njimi so predstavljeni v Prilogi 5.

Hruševica je bila po podatkih del poselitve manjšega gradišča – Debela griža. Včasih so se vaščani ukvarjali z lomljenjem temno sivega marmorja v kamnolomu, po izročilu pa tudi z ovčarstvom, ko je bila preja volne v razcvetu. Nekateri vaščani so se ukvarjali tudi s sviloprejkami, o čemer pričajo številne murve po vasi. (www.stanjel.eu/vasi, 2018)

V vasi so manjša cerkev, posvečena sv. Jožefu, s kamnitim baročnim oltarjem iz 18. stoletja, kip sv. Janeza Nepomuka, spomenik padlim v NOB in pil.

Slika 9: Hruševica v sliki

3.3 Komu je namenjen turistični spominek fotoknjiga?

Fotoknjiga je primerna za vsakogar, ne glede na starost, se pravi vsakemu obiskovalcu Krasa, ki želi ujeti svoje odkrivanje kraških vasi na fotografiji ter strniti svoje vtise v lepo oblikovan turistični spominek z lastnim pridihom. Obenem je priročen iskalec informacij o krajih, kraških značilnostih in turistični ponudbi Krasa in je opremljen s QR kodami (<https://www.qr-code-generator.com>, 2018), ki jih vsebuje fotoknjiga.

3.4 Kje dobimo informacije o fotoknjigi?

Zainteresirani si lahko fotoknjigo kupijo v tajništvu OŠ Komen (tel. št.: 05 731 89 20) ali po elektronski pošti (os.komen@guest.arnes.si). Kupiti jo bo mogoče tudi v pisarni TIC-a v Štanjelu.

3.5 Kako poravnate stroške nakupa fotoknjige?

Nakup fotoknjige je odvisen od oblike naročila. Plačate jo lahko ob prevzemu v tajništvu šole, pri e-naročanju pa po povzetju oz. osebno v pisarni TIC-a. Cena fotoknjige je 10 €.

3.6 Kdaj je nakup fotoknjige primeren?

Obisk Krasa je izvedljiv v vsakem letnem času z izjemo zime, ko je vreme zaradi mraza in vetra neprimerno. Oblikovanje in nakup fotoknjige pa sta odvisna od udeležencev, njihove želje po kreativnosti in želje po oblikovanju trajnega spomina na preživete ure na Krasu.

3.7 Kaj potrebujete za oblikovanje unikatne fotoknjige?

Potrebni sta fotoknjiga in telefon oz. fotoaparater ter čas, ki ga obiskovalec nameni začetnemu prelistavanju fotoknjige, da bo njegova pozornost nekoliko usmerjena v trenutke fotografiranja.

Obiskovalci, ki se odpravljajo na voden ogled vasi z delavnicami, naj bodo udobno oblečeni. Če se jim zdi potrebno in se nameravajo v vaseh dlje časa zadržati na ogledih, naj s seboj vzamejo nahrbtnik z dodatno pijačo in drobnimi prigrizki.

4. STROŠKI IN MATERIAL ZA FOTOKNJIGO

Materiali, ki jih bomo potrebovali pri izvedbi in trženju turističnega spominka ter pri pripravi turistične tržnice, in stroški, povezani z njimi, so:

ODHODKI ZA FOTOKNJIGO

material	količina	stroški	opombe
izdaja fotoknjige	10 kom	100 €	Tiskarna Igor Tenze s.p. Grafitisk - tisk in založništvo
tiskanje fotografij	15 kom/fotoknjiga		šola

Tabela 1: Odhodki za fotoknjigo

ODHODKI ZA PROMOCIJO NA TURISTIČNI TRŽNICI

material	količina	stroški	opombe
DVD z ovitki	70 kom	20 €	
papir za ovitke DVD-ja, kazalko	200 kom	3 €	
embalaža za zeliščno sol	20 kom	5 €	
sol	1 kg	0,5 €	
folija za plastificiranje	50 kom	7 €	
zemljevid vasi s turistični ponudbo (bel papir A4)	200 kom	1,5 €	promocijski material TIC
barvni tisk zemljevidov vasi	200 kom	10 €	

embalaža za zelišča	20 kom	/	blago, odpadni material
žica debeline 1 mm (kamnite rože)	20 m	3 €	
karton za izdelavo stojnice	15 kom (120 x 80 cm)	/	odpadni material
lepilo za pastirske hišice	1 kg	15 €	
skrle	20 kom	/	
mah		/	
kamenje		/	
ročno izdelan papir A4	20 kom	/	dan dejavnosti

Tabela 2: Odhodki za promocijo na tržnici

PRIHODKI IN OBLIKOVANJE CENE

Ponudba aktivnega vikend družinskega paketa	trgatev	3 €
	delavnica oblikovanja vrtnic iz listov vinske trte	1 €
	delavnica zidave suhega zidu	5 €
	delavnica izdelave rož iz kamnov	2 €
	delavnica oblikovanja pastirske hišice	3 €
	degustacija	10 €
	delavnica zelišča	5 €
izposoja koles	Furlan v Štanjelu, Bio hotel St. Daniel	cena ponudnika storitve
nočitev	Turistične kmetije, Bio hotel St. Daniel	cena ponudnika storitve

Tabela 3: Prihodki in oblikovanje cen

5. PROMOCIJA IN TRŽENJE SPOMINKA

5.1 Kako bo izgledal naš turistični spominek?

Naš turistični izdelek je fotoknjiga, ki jo je mogoče oblikovati, ustvariti ob organizirani vikend ponudbi za družino, v katero so vključene delavnice in degustacija kraških dobrot.

Slika 10: Fotoknjigi

5.2 Promocija turističnega izdelka – fotoknjige

 <p>Spletna stran Osnovne šole Komen</p> <ul style="list-style-type: none"> • novica o kraju in datumu turistične tržnice • povezava na turistično nalogo • obvestilo o izvedbi družinske ponudbe 	 <p>Spletna stran Občine Komen</p> <ul style="list-style-type: none"> • novica o uspešnosti naše turistične naloge v projektu Turizmu pomaga lastna glava • povezava na turistično nalogo
 <p>Javni zavod Kras in pisarna TIC-a v Štanjelu</p> <ul style="list-style-type: none"> • promocijski material 	 <p>Facebook</p> <ul style="list-style-type: none"> • spletna stran, ki jo oblikujemo • objava fotografij z obiska vasi • zemljevid • posnetki obiska vasi
 <p>YouTube</p> <ul style="list-style-type: none"> • predstavitveni video obiska 	 <p>Glasilo Občine Komen</p> <ul style="list-style-type: none"> • objava v občinskem glasilu Burja

5.3 Nakup turističnega spominka

Naš turistični spominek, fotoknjiga, bo na razpolago na TIC-u v Štanjelu in jo bomo ponudili občini in zainteresiranim turističnim kmetijam v občini.

Naša fotoknjiga je lahko samostojno, lepo oblikovano poslovno darilo občine ali šole. Prav tako so lahko poslovna darila tudi naši promocijski materiali – pastirska hiška, kamnite rože, vrečke s šetrajem.

Denar od nakupa fotoknjige gre v šolski sklad, saj nam ta financira tisk fotoknjige.

6. PREDSTAVITEV TURISTIČNEGA SPOMINKA NA TRŽNICI

Turistični spominek bomo predstavili na turistični tržnici s postavitvijo turistične točke. Tu bomo predstavili delavnice, na katerih je mogoče ujeti svoje spomine v fotografijo, ter oblikovanje našega turističnega spominka.

Turistična točka bo razdeljena na štiri področja: kamen, vinograd, zelišča in fotoknjiga.

Na vsakem področju bodo predstavljeni izdelki, ki so plod delavnic (kamen: kamnite hiške, kamnite rože, poslikani kamni; zelišča: zeliščna sol, vrečke z zelišči, venčki iz šetraja; vinograd: rože iz listov vinske trte, venčki; fotoknjiga: fotoknjiga, promocijski material, računalnik z videom, fotografije učencev z delavnic). Učenci bodo oblečeni v enotne majice.

Slika 11: Turistična točka v izdelavi

Na turistični tržnici bomo imeli promocijski material, in sicer zemljevid vasi s turistično ponudbo, knjižne kazalke in DVD. Z zgibanko (Priloga 6) želimo predstaviti zemljevid vasi ter kulturne in arhitekturne značilnosti izbrane kraške vasi s turistično ponudbo. Knjižna kazalka s kraškim šetrajem bo udeležence podučila o vsestranski uporabnosti in pomembnosti nezahtevne rastline s kraške gmajne.

Slika 12: Promocijski material (kazalka, šetraj, vrtnica, pastirska hiška, zeliščna sol, kamnite rože)

Izdelali smo promocijski film, ki bo objavljen tudi na spletni strani šole.

Slika 13: DVD s promocijskim filmom

Naš spominek bodo na tržnici predstavljali učenci takole:

Matic Peric in Amadej Kobal bosta predstavljala področje kamna. Obiskovalcem bosta povedala, kako smo izdelovali pastirske hišice, oblikovali rože iz kamnja in žice. Mimoidočim bosta razložila tudi vlogo suhega zidu na kraških tleh ter način zidave. Obiskovalce bosta povabila k sodelovanju pri nagradni igri.

Pod razstavljenimi poslikanimi kamni bodo vprašanja, na katera bodo obiskovalci odgovarjali. Nagradno igro bo vodila Gaja Jerič Černic. Vsak pravilen odgovor pomeni nagrado – promocijski material (kazalka, vrečke s šetrajem, zeliščna sol, DVD).

Ajda Fon in Polona Jug bosta razložili pomen vinogradništva na Krasu ter opisali, kako je potekala trgatev, ki smo se je udeležili, in predstavili delavnico oblikovanja vrtnic iz listov vinske trte.

Urh Melan Mozetič bo predstavil nastanek fotoknjige, ki predstavlja naš turistični spominek. Predstavil bo fotoknjigo, ki smo jo oblikovali na podlagi obiska delavnic, vasi.

Nika Antonič bo predstavila značilnosti šetrja s kraške gmajne in kako iz njega pripravimo čaj ali zeliščno sol.

Naj Turk in Maximiljan Žvokelj bosta s kratko predstavitevijo fotoknjige in zgibanke o naši ponudbi mimoidoče vabila k naši stojnici. Skušala jih bosta navdušiti in pritegniti k sodelovanju v nagradni igri.

Ostali udeleženci na tržnici si bodo ogledali druge stojnice in bodo del spremljajoče ekipe.

7. ZAKLJUČEK

Človeška roka Kraševcev je skozi čas s svojo pridnostjo oblikovala kraško pokrajino, kamen in zemljo. Dala ji je svoj pečat, dušo in srce.

Naš turistični spominek pa daje obiskovalcu možnost, da sebe, svojo ustvarjalnost, svoje želje doda v pripravljen osnutek fotoknjige, oblikovane na podlagi značilnosti kraških vasi.

“Vsake oči imajo svojega malarja” naj bo vodilo pri oblikovanju unikatne fotoknjige vsakega posameznika. Fotoknjiga s QR kodami in Kras nudita turistu možnost poglobljanja znanja o arhitekturi, zgodovini, naravni in kulturni dediščini Krasa.

Obisk kraških vasi z aktivnim sodelovanjem v pripravljenih delavnicah vikend ponudbe pa mu nudi še razvijanje ročnih spretnosti in sprostitev. Obisk je priložnost za željne uživanja, druženja, spoznavanja kraške pokrajine, kulinarike Kraševcev in sobivanja z naravo.

Projekt Turizmu pomaga lastna glava bomo zaključili tako, da smo obiskali župana, mu turistični spominek predstavili in predlagali, da ga uvrsti v sklop ponudbe občine, morda kot poslovno darilo. Naš izdelek smo v TIC-u predstavili tudi direktorici Javnega zavoda Kras.

8. VIRI IN LITERATURA

- Znamenitosti Krasa, vir pridobljen s svetovnega spleta 10. 12. 2018:
<http://www.kroufe.com/sl/znamenitosti-krasa/seznam-znamenitosti>.
- Gostilna Grča, vir pridobljen s svetovnega spleta 2. 12. 2018:
www.grca.si/slo/kdo.html.
- Pešpoti po Komenskem Krasu, vir pridobljen s svetovnega spleta 28. 1. 2018:
<https://www.komen.si/mma/ /2011100509061642>.
- Vas Štanjel, vir pridobljen s svetovnega spleta 2. 12. 2018:
<https://www.stanjel.eu/vasi>.
- Znamenitosti Štanjela, vir pridobljen s svetovnega spleta 2. 12. 2018:
<https://www.stanjel.eu/vasi/2014012711533144/>.
- Razdalje med kraji, vir pridobljen s svetovnega spleta 2. 12. 2018:
<https://razdalje.si/med-kraji/Hruševica/Štanjel>.
- Lipica, vir pridobljen s svetovnega spleta 2. 12. 2018:
www.lipica.org/si/kaj-poceti.
- Vilenica, vir pridobljen s svetovnega spleta 2. 12. 2018:
<https://www.vilenica.com/jama-vilenica-2/posebni-dogodki/>.
- Škocjanske jame, vir pridobljen s svetovnega spleta 2. 12. 2018:
<http://www.park-skocjanske-jame.si/vsebina/nasi-kraji/dogodki>.
- Debela griža, vir pridobljen s svetovnega spleta 5. 12. 2018:
www.volcigrad.com/opis-vasi-in-njene-znacilnosti/.
- Kraške jame, vir pridobljen s svetovnega spleta 5. 12. 2018:
https://www.stanjel.eu/naravna_dediscina/podzemni_svet/2014021109553272/
- Kraške jedi, vir pridobljen s svetovnega spleta 10. 12. 2018:
https://www.stanjel.eu/kraska_kuhinja/kraske_jedi/.
- Stare otroške igre, vir pridobljen s svetovnega spleta 10. 12. 2018:
www.ringaraja.net/clanek/se-poznate-stare-igre-se-jih-se-igrate_4721.html.
- Danila Kocjan, Jelka Hadalin. Bejži zludej, baba gre: Kraške štorije. Ljubljana, Kmečki glas, 1993.
- Jasna Fakin Bajec. Procesi ustvarjanja kulturne dediščine – Kraševci med tradicijo in izzivom sodobne družbe. Ljubljana, Založba ZRC SAZU, 2011.
- Turistični produkti, vir pridobljen s svetovnega spleta 11. 12. 2018:
<https://www.slovenia.info/uploads/dokumenti/turisticni-produkti/SRKTS>

29_8849.pdf.pdf.

- Janez Bogataj, Julij Nemanič, Slavko Adamlje. Kuhinja Slovenije, Mojstrovine nove kuharske umetnosti. Ljubljana, Rokus, 2000.
- Marjan Miklavec. Ponos Krasa. Ljubljana, Narodna in univerzitetna knjižnica, 2018.
- Bio hotel St. Daniel Hruševica, vir pridobljen s svetovnega spleta 16. 12. 2018: <http://www.rtv slo.si/tureavanture/fascinantni-hoteli/st-daniel-hotel-na-krasu-kjer-je-vse-ekolosko-od-gradnje-do-vinske-karte/421233>.
- Dušica Kunaver. Legenda o Krasu. Radovljica, Didakta, 1993.
- Dušica Kunaver, Brigita Lipovšek. Ali je kaj trden most. Ljubljana, Mladinska knjiga, 2006.

9. PRILOGE

Priloga 1: Anketa

OŠ KOMEN
Šolsko leto 2018/19
Turizmu pomaga lastna glava

Anketa

1. S katero besedo bi najbolje zaznamoval/a značilnost Krasa?

(Obkroži le en odgovor.)

- a) teran
- b) pršut
- c) kamen
- d) suhi zid
- e) kraški šetraj
- f) drugo: _____

2. Ima po tvojem mnenju Kras dovolj široko turistično ponudbo?

(Obkroži.)

da

ne

3. Kaj bi turistu, ki bi obiskal tvoj domači kraj, ponudil/a kot spominek?

(Napiši vsaj en predlog spominka.)

4. Katero dejavnost bi ponudil/a obiskovalcu tvojega kraja?

(Obkroži.)

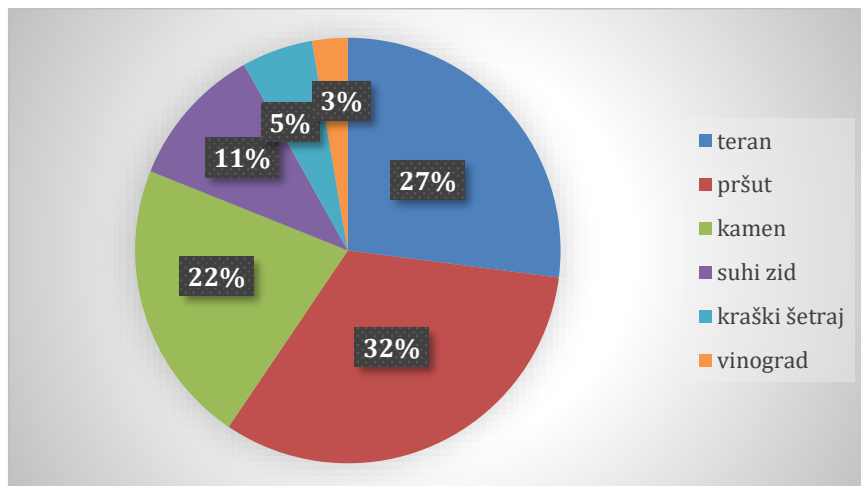
- a) kolesarjenje
- b) obisk kleti z degustacijo vin in pokušino kraških jedi
- c) kamnoseške delavnice
- d) drugo: _____

Hvala za sodelovanje.

Priloga 2: Anketni odgovori

S katero besedo bi najbolje zaznamoval/a značilnost Krasa?

Kot najizrazitejšo značilnost Krasa so anketiranci navedli pršut (32 %), naslednja je bila teran (27 %). Med pogostimi odgovori je bil tudi kamen (21 %).

Značilnost Krasa

Ima po tvojem mnenju Kras dovolj široko turistično ponudbo?

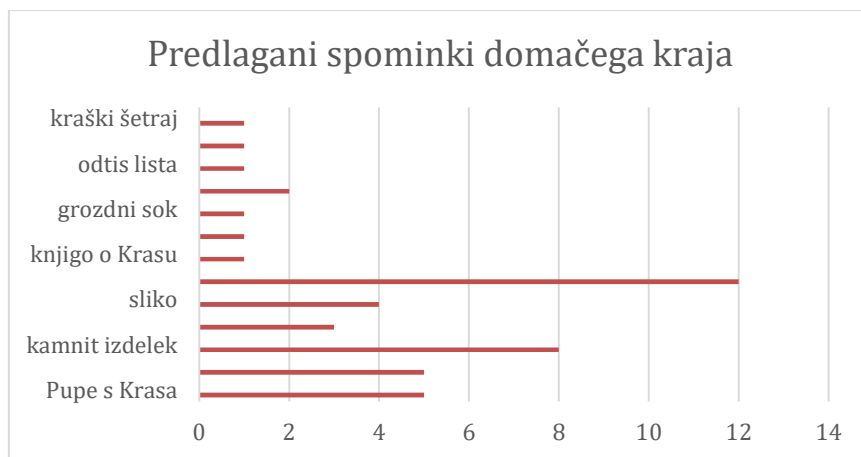
Glede na visok odstotek pritrdilnih odgovorov (85 %) lahko sklepamo, da so anketiranci mnenja, da Kras obiskovalcu na področju turizma že zelo veliko ponuja.

Širina turistične ponudbe

Kaj bi turistu, ki bi obiskal tvoj domači kraj, ponudil/a kot spominek?

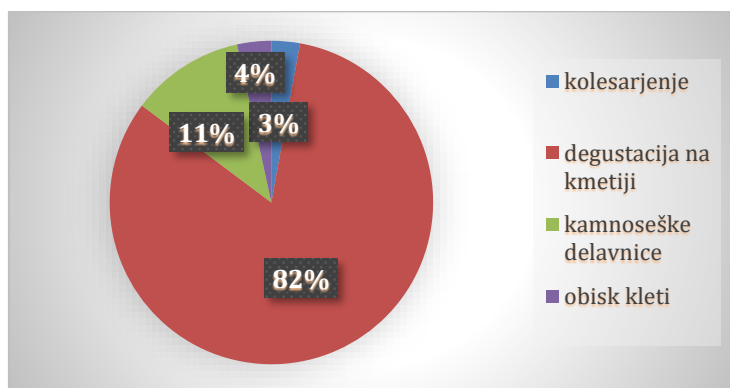
Anketiranci so navajali spominke, ki so že del ponudbe v TIC-u oz. najbolj običajne spominke turističnih krajev. Prevladoval je odgovor pršut in teran, kar pa je del gostinske ponudbe po vseh turističnih kmetijah in gostiščih na Krasu.

Spominki domačega kraja

Katero dejavnost bi ponudil/a obiskovalcu tvojega kraja?

Tudi med dejavnostmi anketiranci stavijo na degustacijo terana in pršuta (82 %).

Ponudba obiskovalcem

Priloga 3: Obisk TIC-a in Javnega zavoda Kras v Štanjelu

Kontaktne podatki:

Javni zavod Komenski Kras

Štanjel 1a

6222 Štanjel

Tel.: +386 (0)5 769 0056

Tel.: +386 (0)41 383 986

info@stanjel.eu

tic@stanjel.eu

Obiskali smo TIC in si ogledali spominke. G. Urban Grmek Masič je poudaril, da imajo kar raznovrstne spominke: knjige, izdelke iz kamna – igre, nakit, magnete, čaje, med in izdelke iz voska, Spacalove grafike, razglednice, izdelke iz keramike, vina, likerje, sokove, zemljevide, zgibanke, prospekte.

Pred TIC-em

Povedal je, da so to izdelki lokalnih ponudnikov in da ponujajo junija in julija tudi venčke sv. Ivana.

Otroci so o spominkih iz TIC-a povedali sledeče:

Matic P.: »Bilo je zanimivo, izvedeli smo, kaj se najbolj prodaja, kakšna je ponudba krajev v okolici.«

Maximiljan Ž.: »Prodajajo tudi izdelke iz društva Vezi. Zanimivo mi je bilo, da nam je Urban predstavil različne vrste medu in domače izdelke iz vina.«

Andrej Z.: »Nisem vedel, da se najbolj prodaja med. Zanimivo mi je bilo, da prodajajo teranov sok. Všeč so mi bili izdelki iz kamna.«

Leia G.: »Bili so lepi, a nekateri so dragi – iz kamna.«

Tomaž F.: »Povedal nam je, kaj po navadi kupujejo turisti. Videl sem domače izdelke in izdelke iz preteklosti.«

Natan K.: »Povedal je, da kupci najraje kupijo med, vino. Radi vzamejo tudi zemljevid.«

3.1 Izjava o sodelovanju s TIC-em Štanjel

**IZJAVA ZUNANJIH SODELAVCEV
O SODELOVANJU PRI OBLIKOVANJU TURISTIČNE NALOGE
FOTO ŠOPEK S KRASA**

Spodaj podpisani **Urban Grmek Masič**, sodelavec Javnega zavoda Komenski **Kras**, s svojim podpisom potrjujem, da sem učencem pri obisku Turistično informacijskega centra v Štanjelu posredoval informacije o turističnih spominkih ter jim s svojim znanjem pomagal pri oblikovanju turistične naloge.

Št.: 322-16/2018-2.
Datum: 21. december 2018

Podpis: _____

**KOMENSKI
KRAS**

Direktorica Javnega zavoda Kras, ga. Polona Abram, je bila vesela našega obiska in jo je zanimalo, ali bi bili pripravljeni idejo o fotoknjigi udejanžiti in jo celo tržiti ter ponuditi kot nekakšen vodnik oziroma učne liste za učence, ki obiščejo Štanjel in Kras. Ideja se ji zdi dobra, saj omogoča uporabo telefonov, ki so med mladino priljubljeni oziroma nepogrešljivi.

3.2 Izjava o sodelovanju z Javnim zavodom Kras

IZJAVA ZUNANJIH SODELAVCEV PRI REALIZACIJI OBLIKOVANJA TURISTIČNEGA SPOMINKA FOTO ŠOPEK S KRASA

Spodaj podpisana **Polona Abram, direktorica Javnega zavoda Komenski Kras**, s svojim podpisom potrjujem, da sem učencem svetovala pri oblikovanju spominka in sem se z mentorico dogovorila, da bodo kot šola z nami sodelovali pri realizaciji oblikovanja turističnega spominka, fotoknjige Foto šopek s Krasa, kot je predstavljeno v raziskovalni nalogi Turistični spominek mojega kraja OŠ Antona Šibelja-Stjenka Komen.

Št.: 922-16/2018-1

Datum: 21. december 2018

Podpis: _____

KOMENSKI
KRAS

Priloga 4: Sodelovanje z Bio hotelom St. Daniel iz Hruševice

Bio hotel St. Daniel

Kontaktne podatki:

Hotel in restavracija St. Daniel

Hruševica 1b

6222 Štanjel

Tel.: +386 (0)5 997 69 29

Tel.: +386 (0)40 785 085

info@stdaniel.si

www.stdaniel.si

[FB: Hotel St. Daniel](#)

Občina Komen se lahko od letos naprej pohvali s prejemom zlatega znaka Slovenia Green destination, Bio hotel St. Daniel iz Hruševice pa s prejemom znaka Slovenia Green Accommodation.

Lastnika Bio hotela St. Daniel ga. Nina Abramič in g. Miran Prodnik sta nas sprejela odprtih rok in nam predstavila svoj pogled na turizem ter na eko ponudbo hrane, pijače in načina življenja.

Povedala sta, da gostom lahko ponudijo personaliziran holistični program, ki temelji na komplementarni medicini (vibracijska akupunktura in bioresonanca), laboratorijski diagnostiki (alergije, intolerance in hormoni) in naturopatiji (kristaloterapija, chakra healing, earthing, herbalism ...).

Pohvalita se lahko s pripravo starih kraških jedi iz ekološke pridelave, postreženih na sodoben način. (www.rtvsl.si/tureadventure/fascinantni-hoteli/st-daniel, 2018)

Skupaj smo oblikovali ponudbo vikend paketa, ki je podrobneje predstavljen v nadaljevanju.

Jesenski vikend paket na Krasu – družinska ponudba

DAN	TRAJANJE	DEJAVNOST	SODELUJOČI	CENA	OPOMBE
petek	16.00–16.30	Prihod družin			Bio hotel St. Daniel
		Pozdrav z dobrodošlico	lastniki hotela, učenci		
		Razlaga oblikovanja fotoknjige	lastniki hotela, učenci		
		Nastanitev	lastniki hotela		
	17.30–18.30	Pregled (mama)	lastniki hotela	cenik ponudnika	
		Degustacija v kleti vaškega vinarja (oče)	možnost izbire: Tavčar, Grmek, Grča, Žvokelj, Jernejevi, Derenda	cenik ponudnika	
		Raziskovanje okolice in igra (otroci)	učenci		
	18.30–20.00	Družinska večerja	lastniki hotela	cenik ponudnika	Bio hotel St. Daniel
	20.00–21.00	Družinske igre	učenci		
	21.00–22.30	Terapija za pare	tube, nihala	cenik ponudnika	
	22.30	Nočitev v hotelu		cenik ponudnika	Bio hotel St. Daniel

Petkova ponudba aktivnosti

Učenci, sodelujoči v petkovi ponudbi:

- pozdrav z dobrodošlico: Matic P., Natan K., Tomaž F.,
- raziskovanje okolice in igre: Maximiljan Ž., Leia G., Andrej Z., Gaja J. Č.

DAN	TRAJANJE	DEJAVNOST	SODELUJOČ I	CENA	OPOMBE
sobota	8.00–9.00	Zajtrk	lastniki hotela	cenik ponudnika	Bio hotel St. Daniel
	9.00–10.00	Jutranji sprehod po vasi z ogledom vaških značilnosti: – muzej 1. svetovne vojne	učenci Robert Tavčar		vas
	10.15–10.30	Vrnitev v hotel, priprava na kolesarjenje, priprava popotne torbe	Bio hotel St. Daniel	cenik ponudnika	Bio hotel St. Daniel
	10.30–12.00	Kolesarjenje (11 km) po poti suhega zidu do Debele griže (Volčji Grad)	učenci	izposoja kolesa – cena ponudnika	varnostni jopiči (<u>zahtevnost poti</u> <u>primerna za</u> <u>otroke nad 10 let</u> <u>starosti</u>) - izposoja koles v hotelu, pri Furlanu v Štanjelu oz. lastno kolo
	12.00–13.30	Ogled prazgodovinske naselbine in kosilo v naravi (iz popotne košare na odeji)	učenci		Volčji Grad
	13.30–14.30	Delavnice: – gradnja suhega zidu z vaškim mojstrom Milivojem Zego (oče) – oblikovanje s kamni (pastirska hiška oz. kamnite rože) (mama) – poslikava in popis kamnov (želje, strahovi ...) (otroci)	učenci	5 € 3 €	

	14.30–15.30	Obisk kmetije Buntovi, seznanitev s kraškimi zelišči	učenci, lastniki kmetije		Škrbina
	15.30–17.00	Kolesarjenje v Hruševico	učenci		
	17.00–18.00	Oddih in osvežitev			Bio hotel St. Daniel
	18.00–19.00	Osnovna terapija (mama)	Bio hotel St. Daniel	cenik ponudnika	Bio hotel St. Daniel
	18.00–19.30	Stare igre s kamni (oče in otroci)	učenci		vaško igrišče
	19.30–20.30	Večerja s kraškimi zelišči	Bio hotel St. Daniel	cenik ponudnika	Bio hotel St. Daniel
	20.30–22.00	Umetniška sprostitev – družinsko slikanje na platno	Bio hotel St. Daniel	cenik ponudnika	Bio hotel St. Daniel
	22.00	Nočitev			Bio hotel St. Daniel

Sobotna ponudba aktivnosti

Učenci, sodelujoči v sobotni ponudbi:

- jutranji sprehod: Katarina G., Klara K.,
- kolesarjenje z ogledom Debele griže: Nika A., Tia C., Polona J., Naj T.,
- delavnica suhi zid: Jan U., Amadej K., Tian R.,
- delavnica pastirska hiška, kamnite rože: Pia C., Naja M., Tia L., Žana G., Ana T.,
- obisk kmetije Buntovi: Lana R., Veronika C., Maks J., Tija B.,
- stare igre: Neža F., Ajda F., Anais Ž., Nik G.

DAN	TRAJANJE	DEJAVNOST	SODELUJOČI	CENA	OPOMBE
nedelja	8.00–9.00	Zajtrk	Bio hotel St. Daniel	cenik ponudnika	Bio hotel St. Daniel
	9.15–10.00	– Odhod na kmetije Mržek, Tavčar, Grča, Žvokelj ... – Dobrodošlica lastnikov domačije – Ogled kleti in predstavitev vinogradniških del (izobraževalni del)	lastniki kmetije, učenci		vas
	10.00–13.00	Trgatev v bližnjem vinogradu	lastniki kmetije, učenci	3 €	
	13.00–14.00	Kosilo med vinskimi trsi	Bio hotel St. Daniel	cenik ponudnika	Bio hotel St. Daniel
	14.00–15.30	Delavnica: – pomoč pri mletju grozdja (oče) – izdelava vrtnic iz listov vinske trte (mama in otroci)	lastniki kmetije, učenci	1 €	vas
	15.30–17.00	Vrnitev v hotel, oblikovanje fotoknjige (fotošopek)	Bio hotel St. Daniel, učenci		Bio hotel St. Daniel
	17.00–17.15	Slovo od Krasa	Bio hotel St. Daniel, učenci		

Nedeljska ponudba aktivnosti

Učenci, sodelujoči v nedeljski ponudbi:

- obisk kmetije in trgatev: Polona C., Nika P., Naj T., Mathis Ž., Eva G.,
- delavnica izdelave vrtnic iz listov vinske trte: Pia C., Naja M., Tia L., Žana G., Ana T., Lucija T.,
- oblikovanje fotoknjige in slovo: Neža F., Ajda F., Nik G., Urh M. M., Zala F.

Kontaktne podatke za degustacije in delavnice trgatve:

<p>Turistična kmetija Grča Hruševica 6 6222 Štanjel Tel.: +386 (0)5 769 02 24 Tel.: +386 (0)31 743 491 grca.doo@siol.net grca.turizem@gmail.com</p>	<p>Turistična kmetija Pri Tavčarjevih Hruševica 44 6222 Štanjel Tel.: +386 (0)5 769 01 36 Tel.: +386 (0)41 500 054 hrusevica44@gmail.com</p>
<p>Kmetija Mržek Hruševica 12 6222 Štanjel Tel.: +386(0)769 01 34 Tel.: +386 (0)41 318 924 mrzek.marjan@siol.net</p>	<p>Vinarstvo Žvokelj Hruševica 49 6222 Štanjel Tel.: +386 (0)5 769 02 50 Tel.: +386 (0)31 317 010 ivanzvokelj@gmail.com</p>
<p>Kmetija Grmek Hruševica 9 6222 Štanjel Tel.: +386 (0)5 769 01 94 Tel.: +386 (0)41 630 023 dusan.grmek@siol.net</p>	<p>Vinogradništvo in vinarstvo Derenda Hruševica 23 6222 Štanjel Tel.: +386 (0)5 769 02 43 Tel.: +386 (0)31 622 224 info@derenda.si www.derenda.si</p>
<p>Vinarstvo Jernejevi Hruševica 40 6222 Štanjel Tel.: +386 (0)5 769 01 19 Tel.: +386 (0)41 262 898 silvan.krt@amis.net</p>	

4.1 Izjava o sodelovanju z lastnikoma Bio hotela St. Daniel iz Hruševice

IZJAVA ZUNANJIH SODELAVCEV

PRI REALIZACIJI OBLIKOVANJA TURISTIČNE NALOGE

FOTO ŠOPEK S KRASA

Spodaj podpisana **ga. Nina Abramič in Miran Prodnik, lastnika bio hotela St. Daniel in vaščana Hruševice**, s svojim podpisom potrjujeva, da sva s svojim znanjem in pogledom na eko turizem sodelovala pri oblikovanju ponudbe ter obenem oblikovanju turističnega spominka.

S podpisom potrjujeva, da **sva in bi sodeloval/a pri realizaciji oblikovanja turističnega spominka, fotoknjige Foto šopek s Krasa**, kot je predstavljeno v raziskovalni nalogi Turistični spominek mojega kraja OŠ Antona Šibelja-Stjenka Komen.

Za predhodno najavljeno, zaključeno skupino udeležencev bi organiziral/a v nalogi predstavljeno delavnico oz. ponudbo.

Datum:

Hruševica 21.12.'18

Podpis:

Podpis:

Priloga 5: Dokazila o sodelovanju z zunanjimi sodelavci

5.1 Izvedba delavnice trgatve na Mržkovi kmetiji

Konec septembra smo z učenci obiskali kmetijo Mržkovih in bili toplo sprejeti. Kmetijo smo si najprej ogledali. V vinski kleti smo pokušali mošt, gospa Mateja pa je poskrbela za izobraževalni del obiska in nam pod mikroskopom predstavila kvasovke.

Pri Mržkovih

Sledila je trgatev v bližnjem vinogradu.

Delavnica: Trgatev

Izvajalec	Marjan Mržek
Kontaktni podatki	Marjan Mržek, Hruševica 12, 6222 Štanjel
Čas trajanja	3 ure
Material in orodje	Ves potreben material (škarje, vedro) udeleženci dobijo od izvajalca.
Priporočila	primerna obutev in oblačilo
Cena	3 €
Drugo	/

Delavnica trgatve

Na trgatvi

Po vrnitvi z vinograda nas je pričakal harmonikar Andrej Bremec in ob spremljavi harmonike smo se posladkali s sokom iz terana ter izdelali vrtnice iz listov vinske trte.

Otroci so po trgatvi povedali:

Leia G.: »Zelo mi je bilo všeč trganje grozdja, a motilo me je, da sem imela pri tem lepljive, sladke roke. Zanimivo mi je bilo, ko smo gledali kvasovke z mikroskopom.«

Andrej Z.: »Med trgatvijo smo se s prijatelji pogovarjali in zabavali.«

Tomaž F.: »Po trgatvi smo pili grozdni sok. Všeč mi je bil okus.«

Natan K.: »Na trgatvi mi je bilo najbolj všeč nositi gajbe z grozdom in jih stresati v kablo traktorja.«

Gaja J. Č.: »Bilo mi je všeč, le trgatev je bila prekratka, obrali smo le eno vrsto.«

Delavnica: Oblikovanje vrtnic iz listov vinske trte

Izvajalec	Marjan Mržek
Kontaktne podatki	Marjan Mržek, Hruševica 12, 6222 Štanjel
Čas trajanja	1 ura
Material in orodje	Ves potreben material (vrvica, škarje) udeleženci dobijo od izvajalca.
Priporočila	/
Cena	1 €
Drugo	/

Delavnica oblikovanja vrtnic iz listov vinske trte

Vrtnice nekoliko drugače

Po delavnici oblikovanja vrtnice so otroci povedali:

Matic P.: »Pri izdelovanju si moral biti kar spreten. Mi je kar šlo.«

Natan K.: »Najbolj všeč mi je bilo, ko smo vrtnice zavezali skupaj in je nastal šopek.«

Andrej Z.: »Izdelano vrtnico bom dal noni. Zelo bo vesela.«

Leia G.: »Bilo mi je zanimivo oblikovati vrtnice, čeprav je bilo kar zahtevno in mi ni najbolj uspelo. So bile pa zelo lepe.«

Gaja J. Č.: »Vrtnice so mi dobro uspevale in končni izdelek je bil lep.«

Katarina G.: »Meni je bilo všeč, le listi so se trgali. Potrudila sem se in potem mi je uspelo.«

5.1.1 Izjava o sodelovanju z Mržkovo kmetijo

IZJAVA ZUNANJIH SODELAVCEV PRI REALIZACIJI OBLIKOVANJA TURISTIČNEGA SPOMINKA FOTO ŠOPEK S KRASA

Spodaj podpisani **g. Marjan Mržek s kmetije Mržek iz Hruševice**, s svojim podpisom potrjujem, da smo kot družina sodelovali pri organizaciji trgatve, izvedbi delavnice izdelave vrtnic iz listov vinske trte in bi tudi sodelovali pri realizaciji oblikovanja turističnega spominka, fotoknjige Foto šopek s Krasa, kot je predstavljeno v raziskovalni nalogi Turistični spominek mojega kraja OŠ Antona Šibelja-Stjenka Komen.

Za predhodno najavljeno, zaključeno skupino udeležencev bi organiziral/a v nalogi predstavljeno delavnico oz. ponudbo.

Datum: Hruševica 21.12.2018

Podpis: _____

5.2 Izvedba dneva dejavnosti – športnega dne – z vaščanoma Hruševice

V soboto, 1. 10. 2018, sta nam vaščana Hruševice g. Ivan Žvokelj, Maximiljanov dedek, ter g. Marjan Mržek, Lukov oče, organizirala pohod od šole v Štanjelu do kamnoloma v Koprivo, mimo jame in spodmola ter suhih zidov vse do vasi Hruševica, kjer smo si ogledali značilnosti vasi in obrtniške delavnice.

Športni dan v organizaciji Hrušovljanov

Po športnem dnevu so učenci povedali sledeče:

Andrej Z.: »Zanimivo mi je bilo, ker smo videli jame in pastirsko hišico. Hodili smo s prijatelji in se družili.«

Maximiljan Ž.: »Bilo mi je zanimivo. Moj nono veliko ve o različnih jamah, ki so v Hruševici. Izvedeli smo tudi veliko o dogajanju okoli jam.«

Matic P.: »Zanimivo mi je bilo v kamnolomu, kjer so bili kamni usekani in zelo gladki. V muzeju sem videl veliko pušk, ostankov 1. svetovne vojne. Videli smo tudi motorje, čelade, posodo, metke, škatle za prevoz tovora ...«

Tomaž F.: »Všeč so mi bili suhi zidovi. V kamnolomu so mi bile všeč kamnite kocke. V muzeju mi je bilo všeč staro orožje.«

Luka M.: »Všeč mi je bilo, da je bil na športnem dnevu z nami tudi moj tata ter da smo šli v Hruševico.«

5.2.1. Izjava o sodelovanju z vaščanoma Hruševice

IZJAVA ZUNANJIH SODELAVCEV

PRI REALIZACIJI OBLIKOVANJA TURISTIČNEGA SPOMINKA

FOTO ŠOPEK S KRASA

Spodaj podpisana **g. Ivan Žvokelj in g. Marjan Mržek, vaščana Hruševice**, sva za učence šole Štanjel, organizirala in vodila športni dan, kjer so učenci spoznavali pohodniške poti med Štanjelom, Koprivo in Hruševico. Med hojo sva jih seznanila z zgodovinskimi dogodki –potekom rimske ceste, značilnostmi Krasa – suhi zid, kamnolom ter jim razkazala vas Hruševico z vojaškim muzejem Roberta Tavčarja in kovaštvo Furlan.

S podpisom potrjujemo, da **sva in bi sodeloval/a pri realizaciji oblikovanja turističnega spominka, fotoknjige Foto šopek s Krasa**, kot je predstavljeno v raziskovalni nalogi Turistični spominek mojega kraja OŠ Antona Šibelja-Stjenka Komen.

Za predhodno najavljeno, zaključeno skupino udeležencev bi organiziral/a v nalogi predstavljeno delavnico oz. ponudbo.

Datum: Hruševica 21.12.2018

Podpis: _____

Podpis: _____

5.3 Sodelovanje z Vaško skupnostjo Hruševica in Športno kulturnim društvom Hruševica

Po predstavitvi ideje predsednici Vaške skupnosti Hruševica, ge. Manueli Nabergoj Furlan, o izbiri vasi Hruševica za temelj raziskovalne naloge pri turizmu se je porodila misel, da bi šola sodelovala pri organizaciji Štanjelskega teka kot enemu izmed večjih dogodkov, ki jih organizirata vas in društvo. Na predlog društva smo izdelali potrebne napise za organizacijo srečelova in izdelali plakate o zgodovini teka ter vabilo za prihodnji, jubilejni 20. tek.

Plakati na Štanjelskem teku

5.3.1 Izjava o sodelovanju z Vaško skupnostjo Hruševica in Športno kulturnim društvom Hruševica

IZJAVA ZUNANJIH SODELAVCEV

O SODELOVANJU PRI OBLIKOVANJU TURISTIČNE NALOGE

FOTO ŠOPEK S KRASA

Spodaj podpisana **ga. Manuela Nabergoj Furlan (predsednica vaške skupnosti Hruševica)** in **g. Boštjan Furlan (predsednik turističnega društva Hruševica)** s svojim podpisom potrjujeva, da so učenci z izdelavo plakatov o Štanjelskem teku, ki ga organiziramo kot društvo in vas, sodelovali z nami.

S podpisom potrjujeva, da **sva in bi sodeloval/a pri realizaciji oblikovanja turističnega spominka in raziskovalne naloge, Foto šopek s Krasa**, kot je predstavljeno v raziskovalni nalogi Turistični spominek mojega kraja OŠ Antona Šibelja-Stjenka Komen.

Datum: 31. 12. 2018

Podpis: _____

Podpis: _____

5.4 Delavnica izdelave hišic in kamnitih rož

V šoli smo organizirali delavnici oblikovanja pastirskih hišic in kamnitih rož. Fantje so se lotili zidave, dekleta pa vezenja žice okoli kamenčkov in oblikovanja rož.

Delavnica: Oblikovanje pastirske hišice iz kamenčkov

Izvajalec	
Kontaktne podatki	OŠ Štanjel, Štanjel 75, 6222 Štanjel
Čas trajanja	1 ura
Material in orodje	Ves potreben material (silikonsko lepilo, kamenčki, skrla) udeleženci dobijo od izvajalca.
Priporočila	Mlajši otroci potrebujejo pomoč odrasle osebe.
Cena	3 €
Drugo	/

Delavnica oblikovanja pastirske hišice

Oblikovanje hišic

Pastirska hiška

Otroci menijo o oblikovanju s kamnom naslednje:

Tomaž F.: »Delali smo iz kamenčkov, ki smo jih lepili na skrlo. Končana hišica je bila kot prava pastirska hišica. Uporabljali smo material iz narave.«

Natan K.: »Všeč mi je bilo, ker sem zidal hišico z Maxijem. Pri delu sva se izmenjavala. Naredila sva veliko hišk. Veliko sva se smejala.«

Matic P.: »Bilo je lepo. Urili smo svoje ročne spretnosti. Končane hišice so bile lepe.«

Andrej Z.: »Bilo je lepo, ker sva z Maticem delala skupaj, ker sva prijatelja. Naredila sva jih veliko in se pri tem zabavala.«

Maximiljan Ž.: »Všeč mi je bilo, ker smo jih naredili veliko. Med delom smo se zabavali. Bile pa so tudi bolečine, ker smo se opekli z vročim lepilom.«

Delavnica: Oblikovanje kamnitih rož

Izvajalec	
Kontaktne podatki	OŠ Štanjel, Štanjel 75, 6222 Štanjel
Čas trajanja	1 ura
Material in orodje	Ves potreben material (drobna žička (premera 1 mm, dolžine 1 m), okrogli kamenčki, skrla, mah, vrvica) udeleženci dobijo od izvajalca.
Priporočila	Mlajši otroci potrebujejo pomoč odrasle osebe.
Cena	2 €
Drugo	/

Delavnica oblikovanja kamnitih rož

Kamnite rože

Vtisi deklet o oblikovanju kamnitih rož pa so sledeči:

Leia G.: »Na koncu je bila zelo lepa, a vezanje z žico je bilo zahtevno. Kamenčki so mi ves čas bežali z žice.«

Gaja J. Č.: »Bilo mi je všeč, le na začetku sem morala razumeti postopek izdelave.«

Katarina G.: »Bilo mi je zanimivo, a so mi žice nagajale.«

5.4.1 Sodelovanje na Miklavževem sejmu

Izdelke, ki so nastali na delavnicah Turizma, smo prodajali na Miklavževem sejmu v šoli, kjer smo imeli svojo stojnico. Zaslužen denar smo prispevali v šolski sklad.

Stojnica turističnega krožka na Miklavževem sejmu

Vtisi otrok o sodelovanju na sejmu so bili naslednji:

Luka M., Maximiljan Ž.: »Nama je bilo zelo všeč. Prvič sva bila prodajalca. Ljudje so najbolj kupovali pastirske hišice. Vsakomur sva predstavila ceno.«

Matic P.: »Večina kupcev je vzela hišice. Ko je zmanjkalo hišic, so ljudje na naši stojnici manj kupovali.«

Andrej Z.: »Je bilo lepo, ker sem videl prijatelje z matične šole in ker sem lahko tudi jaz kupil lepe izdelke.«

Natan K.: »Všeč mi je bilo, da sem videl prijatelje. Veliko smo prodali in vesel sem, da smo denar dali za šolski sklad, da bo za otroke, ki ga potrebujejo. Lepo mi je bilo, da smo se na stojnici izmenjavali.«

Tomaž F.: »Sprva so kupci plačevali s 5 €. Bilo me je strah, da nam bo zmanjkalo drobiža za vračanje denarja.«

5.4.2 Izjava o sodelovanju na Miklavževem sejmu

IZJAVA O SODELOVANJU NA MIKLAVŽEVEM SEJMU

Spodaj podpisana **ga. Nives Cek, ravnateljica OŠ Komen**, s svojim podpisom potrjujem, da so učenci interesne dejavnosti Turizmu pomaga lastna glava sodelovali na Miklavževem sejmu.

Promocijski material predstavljen v raziskovalni nalogi Foto šopek s Krasa so na sejmu prodajali ter svoj zaslužek prispevali v šolski sklad.

Datum: 21. 12. 2018

Podpis: _____

Nives C

5.5 Delavnica gradnje suhega zidu

Delavnica: Zidanje suhega zidu

Izvajalec	
Kontaktne podatki	Erika Rojc, Kobjeglava 26, 6222 Štanjel
Čas trajanja	2 uri
Material in orodje	Ves potreben material udeleženci dobijo od izvajalca.
Priporočila	Udeleženci imajo s seboj delavske rokavice.
Cena	5 €
Drugo	/

Delavnica zidanja suhega zidu

S turistično kulturnim društvom Kraški slavček iz Kobjeglave smo se dogovorili, da bomo skupaj zidali suhi zid na obrobju vasi Kobjeglava. Vaščani Kobjeglave so imeli jeseni izobraževanje, zidanje zidu pa nas čaka spomladi.

Dogovori o sodelovanju potekajo z gospo Eriko Rojc, predsednico turistično kulturnega društva. Člani interesne dejavnosti Turizem smo z društvom sodelovali pri organizaciji pohoda Po poti devetih kalov, ki so ga imeli 21. 10. 2018. Na zaključku prireditve smo predstavili lansko raziskovalno nalogo, ki se je nanašala na vas Kobjeglava.

Sodelovanje z društvom Kraški slavček iz Kobjeglave

5.5.1 Izjava o sodelovanju z društvom Kraški slavček iz Kobjeglave

IZJAVA ZUNANJIH SODELAVCEV

PRI REALIZACIJI OBLIKOVANJA TURISTIČNEGA SPOMINKA

FOTO ŠOPEK S KRASA

Spodaj podpisana ga. Erika Rojc, predsednica Kulturno umetniškega in turističnega društva Kraški slavček iz Kobjeglave, s svojim podpisom potrjujem, da smo kot društvo v mesecu oktobru 2018 sodelovali z učenci osnovne šole Komen pri organizaciji programa ob pohodu po Poti devetih kalov. Takrat so učenci predstavili lansko turistično nalogo, ki se je nanašala na vas Kobjeglavo.

V dogovoru smo za skupno zidanje suhega zidu, kar bomo realizirali v mesecu januarju oz. spomladi 2019. Izvedba delavnice gradnje suhega zidu je predstavljena v raziskovalni nalogi Turistični spominek mojega kraja OŠ Antona Šibelja-Stjenka Komen.

Za predhodno najavljeno, zaključeno skupino udeležencev bi organiziral/a v nalogi predstavljeno delavnico oz. ponudbo.

Datum: 19.12.2018

Podpis: _____

5.6 Obisk kmetije Buntovi

Kmetija Buntovi

Škrbina 62

6223 Komen

Tel.: +386 (0)5 766 70 25

Tel.: +386 (0)31 867 632

tjasa.komel@siol.net

www.buntovi.si

[FB: Buntovi](#)

Opis obiska in izdelave soli in priprava čaja s fotografijami

Obiskali smo kmetijo Buntovi v Škrbini.

Tam smo izvedeli veliko o šetraju: kako se ga nabira, kako se naredi milo in zeliščno sol (kot začimbo) in pripravi čaj iz šetraja.

Najprej smo šli na travnik nabirat šetraj. Bilo ga je res veliko in na njem smo zagledali tudi precej žuželk. Zeliščarka, ga. Tjaša Komel, nam je povedala, da ga ne smemo nabirati v plastično vrečko, temveč v košaro. Nabiramo ga, ko je suh, in sicer le pecelj (brez korenine). Nikoli ga ne nabiramo po dežju, ampak vsaj štiri dni kasneje. Sušimo ga v senci ali v hladnem in temnem prostoru, ki pa ne sme biti vlažen.

Nabiranje šetraja na kraški gmajni

Šetraj smo zmleli in ga zmešali s soljo. Nastala je sol s šetrajem. Uporablja se kot začimba pri težko prebavljivi hrani, npr. v golažu.

Izdelava zeliščne soli

Spoznali smo še postopek nastajanja trdega mila iz šetraja, ki je kar zahteven in dolgotrajen.

Na koncu našega obiska nam je pokazala še vinsko klet in nam postregla z grozdnim (belim in črnim) sokom. Imeli smo se zelo lepo.

Izdelava mila in ogled kleti

V šoli smo iz šetraja izdelali še kazalke, ki so del promocijskega materiala.

Izdelava kazalke

Vtisi izdelovalk kazalk iz šetraja:

Katarina G.: »Bila sem pri rezanju in plastificiranju. Nagajal je posušen šetraj.«

Gaja J. Č.: »Lepila sem šetraj in besedila na podlago iz ročno izdelanega papirja. Včasih se je plastificiranje ponesrečilo.«

5.6.1 Izjava o sodelovanju s kmetijo Buntovi

IZJAVA ZUNANJIH SODELAVCEV

PRI REALIZACIJI OBLIKOVANJA TURISTIČNEGA SPOMINKA

FOTO ŠOPEK S KRASA

Spodaj podpisana ga. TJAŠA KOMEL s kmetije Buntovi iz Škrbine, s svojim podpisom potrjujem, da sem sodelovala pri izvedbi delavnice o kraškem šetraju (nabiranje, priprava čaja, priprava zeliščne soli, trdega mila iz šetraja) in bi tudi sodelovala pri realizaciji oblikovanja turističnega spominka, fotoknjige Foto šopek s Krasa, kot je predstavljeno v raziskovalni nalogi Turistični spominek mojega kraja OŠ Antona Šibelja-Stjenka Komen.

Za predhodno najavljeno, zaključeno skupino udeležencev bi organizirala v nalogi predstavljeno delavnico oz. ponudbo.

Datum: 17.1.2019

Podpis: _____

Priloga 6: Zgibanka z zemljevidom vasi

ZELIŠČNA SOL

PASTIRSKA HIŠKA

VRTNICA IZ LISTOV VINSKE TRTE

KAMNITE ROŽE

**Vse to in še več ...
če obiščete Kras.**

Naša fotoknjiga je nastala na podlagi vikend družinske ponudbe, ki zajema nastanitev v Bio hotelu St. Daniel v Hruševici ter organizacijo delavnic, ogledov, kulinarike in terapij.

Obisk Krasa daje obiskovalcu možnost začutiti utrip življenja na vasi nekoč in danes.

V preteklost nas popeljejo arhitekturne značilnosti kraške vasi, ogled muzeja in stare kovačnice, delavnica izdelave šopka oz. venčka iz kraškega šetraj, preizkus v zidavi suhega zidu, v sedanost in prihodnost pa pomen samooskrbnega kmetijstva ter izjemni okusi kulinarike.

Na vsaki delavnici si lahko izdelate spominek in fotografirate utrinke, ki bodo zbrani v vaši unikatni fotoknjigi.

**FOTO ŠOPEK
S KRASA**

OŠ KOMEN

**Šolsko leto
2018/19**

Zgodba o nastanku Krasa

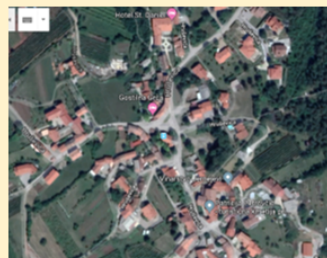
Bog je ustvarjal svet. Ko je končal, mu je ostalo nekaj kamenja. Da ne bi bilo nikomur napoti, se je odločil, da ga bo vrgele v morje.

Vzel je veliko vrečo in ga zbasal vanjo. Temu dogajanju pa je sledil hudič. Bil je nevoščljiv Bogu in ljudem, zato si je mislil: »Čakaj, čakaj, gospod Bog, ti bom pa vrečo pretrgal!«

Bog je vrečo vrgele proti morju. Ko je letela visoko pod nebom, se je zlodey pognal kvišku in vanjo naredil veliko luknjo. Kamenje se je razsulo prav nad našimi kraji. Tako je nastala kamnita dežela Kras.

VAS HRUŠEVICA

Hruševica je srednje velika gručasta vas v občini Komen. Razprostira se na vzhodni strani Komenskega Krasa, med vasema Štanjel in Tupelče. Leži na nadmorski višini 293 m.

Slovar kraških narečnih besed

Narečna iztočnica	Pomen besede	Narečna beseda
ma're:nda	malica	marenda
f'ru:štik	zajtrk	fruštik
bo'r'ja:č	dvorišče	borjač
š'ti:arna	vodnjak	štiarna
'ci:arku	cerkev	ciarku
ka'lu:ana	vhod na dvorišče	kaluana
'nu:avrat	vinograd	nuagrat
'ba:la	žoga	bala
'šu:lni	čevlji	šulni
kou'ci:ate	nogavice	kouciate
ku'lu:, ba'ci:kal	kolo	kulu, bacikal
'ki:šta	zaboj	kišta
ka'la:unik	vedro	kalaunik
'ža:jfa	nilo	žajfa
'ua:da	voda	uada
šk'va:ce	smeti	škavace
y'la:š	kozarec	gláš
'ru:cak	nahrbtnik	rucak
'bo:rša	vrečka	borša
š'ni:ta	rezina	šnita
'ku:as	kos	kuas
ba'ti:aga	trgovina	batiaga
'bu:č	sod	buč
ua'ma:ra	omara	uamara
f'ti:na	zrezek	fätina
'so:udi	denar	soudi
'ži:ayän	pokopališče	žiağan
x'rä:m	klet	hräm

Kraški šetraj ali žepek

Kraško zelišč, ki je primerno za pripravo jedi iz stročnic in različnih mesnih jedi. Včasih se je uporabljal kot poper.

Priporoča se, da ga dodamo na začetku kuhanja, da razvije polno aromo.

Recept za pripravo soli s šetrajem

Za 100-mililitrski kozarček potrebujemo naslednje:

- ✓ 150 g soli (grobe, nemlete in nejodirane),
- ✓ 30 g posušenih zelišč – šetraj in
- ✓ terilnik.

Priprava:

V terilniku stremo sol s šetrajem. Naenkrat tremo manjšo količino soli in zelišč, saj v nasprotnem primeru ne moremo dobro streti soli.

Mešanico hranimo v dobro zaprtem, steklenem kozarčku, v temnem in suhem prostoru.

Priloga 7: Fotoknjiga

Opomba:

Fotoknjiga je predstavljena le v izsekih, saj je oblikovana v drugačnem formatu in zato nezdružljiva z raziskovalno nalogo. Nalogi je priložena kot nov dokument.

Zgodba o tem, KAKO JE NASTAL KRAS

Bog je ustvarjal svet. Ko je končal, mu je ostalo nekaj kamenja.

Da ne bi bilo nikomur napoti, se je odločil, da ga bo vrgel v morje.

Vzel je veliko vrečo in ga zbasal vanjo.

Temu dogajanju pa je sledil hudič. Bil je nevoščljiv Bogu in ljudem, zato si je mislil:

»Čakaj, čakaj, gospod Bog, ti bom pa vrečo pretrgal!«

Bog je vrečo vrgel proti morju. Ko je letela visoko pod nebom, se je zlodej pognal kvišku in vanjo naredil veliko luknjo.

Kamenje se je razsulo prav nad našimi kraji.

Tako je nastala kamnita dežela Kras.

Kras = planota, ki se razteza med Tržaškim zalivom in Vipavsko dolino ter med Soško dolino in Brkini.

kras = kamnita pokrajina nastala zaradi mehanskega in kemičnega delovanje vode v apnencu.

Slovarček narečnih, kraških besed

Narečna iztočnica	Pomen besede	Narečna beseda
mə're:nda	malica	mərenda
f'ru:štik	zajtrk	fruštik
bor'ja:č	dvorišče	borjač
š'ti:ərna	vodnjak	štiərna
'ci:ərku	cerkev	ciərku
kə'lu:əna	vhod na dvorišče	kəluəna
'nu:əvrət	vinograd	nuəgrət
'ba:la	žoga	bala
'šu:lni	čevlji	šulni
kou'ci:əte	nogavice	kouciəte
ku'lu:, bə'ci:kəl	kolo	kulu, bəcikəl
'ki:šta	zaboj	kišta
kə'la:unik	vedro	kəlaunik
'ža:jfa	milo	žajfa
'ua:da	voda	uada
šk'va:ce	smeti	škəvace
y'lə:š	kozarec	gləš
'ru:cak	nahrbtnik	rucak
'bo:rša	vrečka	borša
š'ni:ta	rezina	šnita
'ku:əs	kos	kuəs
bə'ti:əga	trgovina	bətiəga
'bu:č	sod	buč
ua'ma:ra	omara	uəmara
f'ti:na	zrezek	fətina
'so:udi	denar	soudi
'ži:əvən	pokopališče	žiəgən
x'rə:m	klet	hrəm

*Narečne besede s
katerimi sem se še
srečal/a na obisku
Krasa*

Recept za pripravo soli s šetrajem

Za 100 ml kozarček potrebujemo naslednje:

- 150 g soli (grobe, nemlete in nejodirane),
- 30 g posušenih zelišč – šetraja,
- terilnik.

Priprava:

V terilniku stremo sol s šetrajem. Naenkrat tremo manjšo količino soli in zelišča, saj v nasprotnem primeru ne moremo dobro streti soli.

Mešanico hranimo v dobro zaprtem, steklenem kozarčku, v temnem in suhem prostoru.

Kraški šetraj

Kraška zelišča

